

Prof. dr hab. Aldona Kubica

Bydgoszcz, 18.11.2022 r.

Katedra Rehabilitacji Kardiologicznej i Promocji Zdrowia

Wydział Nauk o Zdrowiu, Collegium Medicum w Bydgoszczy

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Ocena rozprawy habilitacyjnej i dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego dr nauk ekonomicznych Izabeli Witczak

Dr nauk ekonomicznych Izabela Witczak ukończyła studia na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego w 1999 roku uzyskując stopień magistra prawa. Ponadto ukończyła studia podyplomowe: Menadżer Ochrony Zdrowia na Wydziale Lekarskim Kształcenia Podyplomowego Akademii Medycznej im. Piastów Śląskich we Wrocławiu w 2001 roku; Prawo i Gospodarka Unii Europejskiej na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego w 2003 roku oraz Zarządzanie Jakością, Środowiskiem i Ryzykiem na Wydziale Gospodarki Regionalnej i Turystyki Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu w 2012 roku.

Stopień doktora nauk ekonomicznych uzyskała w 2008 roku na Wydziale Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu na podstawie rozprawy: „System kontraktowania świadczeń zdrowotnych a działalność stacjonarnych Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej” pod kierunkiem prof. dr hab. Doroty Korenik.

Od 2008 roku jest zatrudniona na stanowisku Pełnomocnika Dyrektora ds. Jakości w Uniwersyteckim Szpitalu Klinicznym im. Mikulicza Radeckiego we Wrocławiu. W 2009 roku podjęła pracę jako asystent, a od 2012 jako adiunkt na Wydziale Nauk o Zdrowiu Akademii Medycznej im. Piastów Śląskich we Wrocławiu. W latach 2010-2015 pełniła obowiązki Kierownika Zakładu Farmakoekonomiki, a następnie w latach 2015-2021 Kierownika Zakładu Ekonomiki i Jakości oraz od 2021 Kierownika Katedry Zdrowia Publicznego na Wydziale Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu.

Rozprawa habilitacyjna (osiągnięcie naukowe)

Na przedstawione do oceny osiągnięcie naukowe pt. „Problem racjonowania opieki pielęgniarskiej w kontekście bezpieczeństwa pacjenta i jakości opieki” składa się cykl sześciu powiązanych tematycznie publikacji naukowych (o łącznym IF 16.711 oraz punktacji MEiN wynoszącej 550), które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 kryteria ewaluacji jakości działalności naukowej ust. 2 pkt 2 lit. B.

1. **Izabela Witczak**, Izabella Uchmanowicz, Riccardo Tartaglia, Łukasz Rypicz. Safety assessment of the pharmacotherapy process at the nurse and midwife level - an observational study. *Therapeutics and Clinical Risk Management* 2020 Vol.16 s.1057-1065. MEiN = 70,00 IF = 2,423
2. Izabella Uchmanowicz, **Izabela Witczak**, Łukasz Rypicz, Remigiusz Szczepanowski, Mariusz Pańczyk, Alicja Wiśnicka, Raul Cordeiro. A new approach to the prevention of nursing care rationing: cross-sectional study on positive orientation. *Journal of Nursing Management* 2021 Vol.29 no.2 s.317-325. MEiN = 100,00 IF = 3,325
3. **Izabela Witczak**, Łukasz Rypicz, Maria Supinova, Elena Janiczekova, Piotr Pobrotyn, Agnieszka Młynarska, Olga Fedorowicz. Patient safety in the process of pharmacotherapy carried out by nurses - a Polish-Slovak prospective observational study. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 2021 Vol.18 no.19 art.10066 [12 s.]. MEiN = 140,00 IF = 3,390
4. **Izabela Witczak**, Łukasz Rypicz, Piotr Karniej, Agnieszka Młynarska, Grzegorz Kubiela, Izabella Uchmanowicz. Rationing of nursing care and patient safety. *Frontiers in Psychology* 2021 Vol.12 art.676970 [12 s.]. MEiN = 70,00 IF = 2,288
5. Aleksandra Kołtuniuk, **Izabela Witczak**, Agnieszka Młynarska, Karolina Czajor, Izabella Uchmanowicz. Satisfaction with life, satisfaction with job, and the level of care rationing among polish nurses - a cross-sectional study. *Frontiers in Psychology* 2021 Vol.12 art.734789 [9 s.]. MEiN = 70,00 IF = 2,288
6. **Izabela Witczak**, Aleksandra Kołtuniuk, Łukasz Rypicz, Mariusz Pańczyk, Wojciech Grzebieluch, Agnieszka Młynarska, Izabella Uchmanowicz. Self-assessment of Rationing and Quality of Nursing Care. *Journal of Nursing Care Quality* 2022, [Epub ahead of print] [6

s.]. MEiN = 100,00 IF = 1,597

Tematem wiążącym ten cykl publikacji jest racjonowanie opieki pielęgniarstwa, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa pacjenta i jakości opieki medycznej. Racjonowanie opieki pielęgniarstwa spowodowane ograniczonym czasem pracy, niedostatecznym poziomem zatrudnienia lub niewystarczającym zakresem umiejętności jest istotnym czynnikiem wpływającym na jakość opieki nad pacjentem. Narastające problemy organizacyjne wynikające z niedoboru pielęgniarek wymagają dogłębnej analizy w celu zrozumienia zarówno przyczyn jak i konsekwencji tego zjawiska. Podejmując ten temat dr Izabela Witczak wpisała się w niezwykle ważny praktycznie oraz ciekawy poznawczo nurt badań prowadzonych na całym świecie.

Cele cyklu prac stanowiących osiągnięcie naukowe zostały precyzyjnie zdefiniowane pokazując przyjętą przez Autorkę strategię badawczą. Głównym problemem badawczym, podjętym przez Habilitantkę, było ustalenie związków racjonowania opieki pielęgniarstwa z bezpieczeństwem pacjenta, w tym określenia szczegółowych uwarunkowań tejże zależności.

Realizacja tego celu umożliwiła szersze spojrzenie na ten problem poprzez uwzględnienie kultury organizacji nakierowanej na bezpieczeństwo pacjenta [Izabela Witczak i wsp. Rationing of nursing care and patient safety. *Frontiers in Psychology* 2021]. Badania przeprowadzone przez dr Izabelę Witczak wykazały, że racjonowanie opieki pielęgniarstwa negatywnie wpłynęło na bezpieczeństwo pacjentów w obszarach obejmujących: procedury i systemy zapobiegania błędom, pracę zespołową, sugestie pracowników dotyczące działań na rzecz bezpieczeństwa pacjentów; informacje na temat sposobów zapobiegania błędom, oraz przekazywanie ważnych informacji dotyczących opieki nad pacjentem między oddziałami szpitalnymi. W efekcie wykazała konieczność podniesienia świadomości personelu medycznego na temat bezpieczeństwa pacjentów i racjonowania opieki pielęgniarstwa.

Istotnym aspektem racjonowania opieki medycznej są uwarunkowania psychologiczne. Tą tematykę dr Izabela Witczak podjęła w kolejnej publikacji [Izabella Uchmanowicz, Izabela Witczak i wsp. A new approach to the prevention of nursing care rationing: cross-sectional study on positive orientation. *Journal of Nursing Management* 2021]. Wyniki raportowanego badania jednoznacznie wykazały, że niski poziom zadowolenia z życia i pesymistyczne nastawienie do życia przyczyniają się do większego rozpowszechnienia racjonowania opieki pielęgniarstwa.

Poczynione spostrzeżenia mają poważne implikacje praktyczne dotyczące poprawy zarządzania zasobami ludzkimi w sektorze opieki zdrowotnej, oraz ochrony dobrostanu psychicznego personelu medycznego.

Kolejnym zagadnieniem, którym zajęła się Habilitantka w swoich badaniach jest bezpieczeństwo pacjenta w kontekście udziału personelu pielęgniarskiego i położniczego w farmakoterapii. Badania te, w których wzięło udział około 1800 pielęgniarek i położnych były prowadzone w szpitalach w Polsce oraz na Słowacji. Wyniki zostały przedstawione w dwóch publikacjach wchodzących w skład osiągnięcia [Izabela Witczak, i wsp. Safety assessment of the pharmacotherapy process at the nurse and midwife level - an observational study. *Therapeutics and Clinical Risk Management* 2020; Izabela Witczak, i wsp. Patient safety in the process of pharmacotherapy carried out by nurses - a Polish-Slovak prospective observational study. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 2021]. Przeprowadzone badania wykazały, że czynnikami determinującymi ryzyko popełnienia błędu są nieodpowiedni poziom czytelności zleceń lekarskich, niewłaściwa komunikacja między lekarzem a pielęgniarką i położną oraz presja czasu, co może być czynnikiem powodującym popełnienie błędu medycznego. Autorka podkreśla, że poprawa organizacji i warunków pracy może znacząco poprawić bezpieczeństwo pacjentów.

Ostatnim elementem wchodzącym w skład osiągnięcia są badania nad samooceną racjonowania opieki pielęgniarskiej z uwzględnieniem poczucia satysfakcji z pracy oraz życia. Doprowadziły one do kilku istotnych konkluzji. Na podkreślenie zasługuje wskazanie, że sprawne zarządzanie zespołami pielęgniarskimi pozostaje w związku z poziomem zadowolenia pielęgniarek z ich pracy oraz jakości świadczeń. Ponadto Autorka sugeruje celowość tworzenia planów opieki zakładających ograniczenia świadczeń, gdy zasoby nie spełniają wymagań. Takie działania pozwoliłyby złagodzić niektóre problemy związane z racjonowaniem oraz ułatwiłyby zarządzanie poprzez uświadomienie personelowi przyczyn racjonowania opieki.

Taki dobór prac, stanowiących poddane ocenie osiągnięcie naukowe, jest moim zdaniem optymalny, ponieważ prezentuje kompleksowo zagadnienia związane z racjonowaniem opieki medycznej. Wszystkie te publikacje łączy wyeksponowany przez Autorkę aspekt praktyczny.

Podsumowując, przedstawiony do oceny cykl prac jest w znaczącej mierze nowatorskim, oryginalnym opracowaniem niezwykle ważnego problemu medycznego. Osiągnięcie naukowe

świadczy nie tylko o umiejętności prowadzenia badań naukowych, ale przede wszystkim o zdolności Habilitantki do analizowania zależnych od personelu medycznego niekorzystnych zjawisk wpływających na bezpieczeństwo pacjentów oraz do proponowania rozwiązań możliwych do zastosowania w praktyce klinicznej. Przedstawiony do oceny cykl prac spełnia kryteria rozprawy habilitacyjnej.

Dorobek naukowy

Niezależnie od publikacji włączonych do osiągnięcia naukowego dr Izabela Witczak jest autorem 77 publikacji naukowych, w tym 17 oryginalnych prac naukowych (5 w czasopismach z Impact Factor). Przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora Habilitantka opublikowała 14 prac, a po 57 artykułów (z wyłączeniem 6 wchodzących w skład osiągnięcia). Sumaryczny Impact Factor publikacji Habilitantki wg. Web of Science (z wyłączeniem osiągnięcia – IF 16,711) wynosi 14,582, a Index Hirscha 4. Punktacja Ministerstwa Nauki i Edukacji wynosi 1085 (z wyłączeniem osiągnięcia – 550).

Analiza dorobku naukowego wskazuje jednoznacznie, że Habilitantka jest w pełni świadoma praktycznego wymiaru prowadzonych przez nią badań. Na szczególną uwagę zasługuje kilka publikacji, w których dr Izabela Witczak zajmowała się oceną ryzyka medycznego w kontekście jakości usług świadczonych przez pracowników ochrony zdrowia. W tym nurcie badań opracowywała i wdrażała normy obowiązujące w placówkach medycznych. Ponadto analizowała występowanie zdarzeń niepożądanych w blokach operacyjnych (Izabela Witczak i wsp. Ryzyko występowania "czarnych punktów" w procesach medycznych bloków operacyjnych w Polsce. Public Health Forum 2017) oraz czynniki ryzyka w obszarze radiologii (Dominika Oborska-Kumaszyńska, Izabela Witczak. Ocena ryzyka w radiologii - element audytu klinicznego. Acta Bio-Optica Inform. Med.-Inż. Biomed. 2011), a także w procesie farmakoterapii (Izabela Witczak, Łukasz Rypicz. Ryzyka w procesie farmakoterapii pielęgniarek i położnych. Mag. Pielęg. Położ. 2018).

Kolejny obszar zainteresowań łączący aspekty naukowe i praktyczne obejmuje zarządzanie ryzykiem klinicznym w zapewnieniu bezpieczeństwa pacjenta i personelu medycznego w podmiotach leczniczych. W tym nurcie tematycznym Habilitantka zajmowała się w szczególności: epidemiologią zakażeń szpitalnych, systemami zarządzania jakością i ryzykiem

w szpitalu (Mateusz Sitek, Izabela Witczak, Dorota Kiedik. Zarządzanie ryzykiem zakażeń szpitalnych jako proces wspomagający jakość w szpitalu - wybrane przykłady europejskie. Wiad. Lek. 2017; Izabela Witczak. Zarządzanie ryzykiem w przedsiębiorstwach medycznych. Prace Nauk. Uniw. Ekon. Wrocław 2013) oraz typologią rodzajów ryzyka występujących w przedsiębiorstwie medycznym.

Na uwagę zasługują także publikacje dotyczące występowania i przyczyn zdarzeń niepożądanych w podmiotach leczniczych w odniesieniu do kultury bezpieczeństwa w podmiotach leczniczych (Izabela Witczak, Łukasz Rypicz. Mikrosen przyczyną potencjalnych zdarzeń niepożądanych. Mag.Pielęg.Położ. 2019; Izabela Witczak, Zdarzenia niepożądane oraz błędy medyczne występujące w procesach diagnostyczno-terapeutycznych usług zdrowotnych. W: Bezpieczeństwo pacjentów i personelu medycznego: uwarunkowania ergonomiczne Wrocław 2020).

Swoją pozycję naukową dr Izabela Witczak budowała we współpracy z licznymi krajowymi i zagranicznymi instytucjami i naukowcami, w szczególności z: Faculty of Science and Applied Technologies, Università Telematica Guglielmo Marconi, Rome, Italy (prof. Riccardo Tartaglia), Comprehensive Health Research Centre (CHRC), Nova University of Lisbon, Lisbon, Portugal (prof. Raul Cordeiro), Department of Adult Health and Nursing Systems, Virginia Commonwealth University, Richmond, Virginia, USA (prof. Terry Jones), Faculty of Health, Slovak Medical University, Bratislava, Slovakia (prof. Mária Šupínová, prof. Elena Janiczeková), Instytut Psychologii, Wydział Nauk Pedagogicznych, Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu (dr hab. Remigiusz Szczepanowski, prof. DSW), Zakład Gerontologii i Pielęgniarstwa Geriatrycznego, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach (dr hab. Agnieszka Młynarska, prof. SUM), Zakład Medycyny Klinicznej, Centrum Dydaktyczno-Naukowe, Uniwersytet Medyczny w Białymstoku (dr Katarzyna Łagoda).

Należy podkreślić, że realizując swoje plany naukowe Habilitantka odbywała staże w renomowanych ośrodkach zagranicznych takich jak: Università degli Studi di Genova, Dipartimento di Scienze della Salute w Genui (Włochy), Sentara Leigh Hospital and Sentara Virginia Beach Hospital w Norfolk (USA), Centro Gestione Risicho Clinico e Sicurezza del Paziente, Centre of Tuscany we Florencji (Włochy), Karolinska University Hospital and the Karolinska Institute w Solnie (Szwecja).

O pozycji oraz uznaniu wiedzy i kompetencji dr Izabeli Witczak świadczą powołania do elitarnych zespołów eksperckich oraz udział w realizacji międzynarodowych projektów z zakresu organizacji ochrony zdrowia. Habilitantka była między innymi członkiem Zespołu Oceny Merytoryczno-Technicznej w Departamencie Funduszy Europejskich przy Ministerstwie Zdrowia w ramach programu PL07 „Poprawa i lepsze dostosowanie ochrony zdrowia do trendów demograficzno-epidemiologicznych,„ dofinansowanych ze środków Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009 – 2014, ekspertem ds. ilościowej i jakościowej oceny funkcjonowania podmiotów leczniczych w ramach projektu „Mapy potrzeb zdrowotnych - Baza Analiz Systemowych i Wdrożeniowych, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (2013), ekspertem oraz wykonawcą w projekcie współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w Ramach Europejskiego Funduszu Społecznego: Portrety Szpitali - Mapy Możliwości, czyli monitorowanie jakości usług publicznych i benchmarking z zakresu nadzoru nad funkcjonowaniem szpitali, dla których organem założycielskim jest jednostka samorządu terytorialnego (2011 – 2015), a także ekspertem oraz wykonawcą w Projekcie PPP SAXPOL – badanie partnerstw publiczno-prywatnych jako instrumentów do realizacji projektu infrastrukturalnego na obszarze granicznym Saksonii i Polski (2007 – 2013).

Podsumowując, dorobek naukowy dr Izabeli Witczak spełnia wymogi do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego.

Działalność dydaktyczna, organizacyjna i popularyzująca naukę

Habilitantka była promotorem pomocniczym w trzech przewodach doktorskich, oraz promotorem w 16 pracach magisterskich i 11 licencjackich. Aktywnie uczestniczy w dydaktyce będąc koordynatorem kilku przedmiotów na kierunkach dietetyka, ratownictwo medyczne oraz zdrowie publiczne w Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu. Jest także zaangażowana w aktywności organizacyjne na rzecz Uczelni jako Członek Zespołu Programowego ds. Zdrowia Publicznego na Wydziale Nauk o Zdrowiu. Jej zaangażowanie i osiągnięcia zostały docenione przez Władze Uniwersytetu, czego wyrazem są: Nagroda specjalna Rektora Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu za wybitne osiągnięcia w 2018 roku oraz statuetka „Zasłużony dla Wydziału Nauk o Zdrowiu” za wybitne zasługi dla Wydziału, wieloletnią opiekę nad

studentami kierunku zdrowie publiczne oraz zaangażowanie w pracę na rzecz rozwoju kierunku. Na uznanie zasługuje Jej aktywność jako Przewodniczącej Komitetu Organizacyjnego kolejnych sześcioletnich edycji Forum Jakości i Bezpieczeństwa w Ochronie Zdrowia.

Dr Izabela Witczak jest Przewodniczącą Komisji Rewizyjnej Polskiego Towarzystwa Zdrowia Publicznego oraz członkiem Towarzystwa Promocji Jakości Opieki Zdrowotnej.

Podsumowując, osiągnięcia dr Izabeli Witczak w zakresie działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzującej naukę należy uznać za wybitne. Uzupełniają one sylwetkę kompletnego naukowca i nauczyciela.

Podsumowanie

Dorobek naukowy, a w szczególności prace składające się na osiągnięcie naukowe dr Izabeli Witczak oceniam pozytywnie. Na podkreślenie zasługuje spójność podejmowanej tematyki i jej użyteczny charakter. Osiągnięcie naukowe będące efektem realizacji długofalowych badań obserwacyjnych stanowi bez wątpienia istotny wkład w rozwój nauk o zdrowiu w zakresie organizacji opieki zdrowotnej, a jednocześnie świadczy o umiejętności samodzielnego projektowania, organizowania oraz prowadzenia projektów naukowych.

W związku z powyższym zwracam się do Rady Dyscypliny Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu o dopuszczenie dr Izabeli Witczak do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego

Bydgoszcz, dnia 18 listopada 2022

Prof. dr hab. Aldona Kubica